Ч. 111 (10.494). Львів, пятниця 22. травня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕНКО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 1—2 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунія 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 дол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

Мирна гра.

Стабілізація валюти, звернення уваги на економічне життя, торговельні й політичні умови та мілітарні конвенції між поодинокими державами висловлюють тенденції внутрішнього будівництва та заходи біля забезпечення нових державних організмів. Хоч тут і там ще вибухають бомби, хоч час до часу заявляються спроби переворотів, то все такй у більшости держав, і то великих держав у повному розгарі кипить мирна праця. Клясичним прикладом усунення хоробливих настроїв і заявищ та повороту до нормального життя є Німеччина. Всею напругою сил вона відбудовується матеріяльно і відроджується морально. Як фенікс з попелища повстала Німеччина, щоби знову стати в центрі европейських проблєм, щоби зосередкувати на собі увагу і подив всього світу. Та Німеччина не є ще в спромозі взяти в свої руки керму европейської політики. Вона все ще примушена зручно балянсувати між двома бльоками світовими і двома европейськими.

Англьо саська раса, вийшовши побідницею зі світової війни, вдержавши всі свої посілости і здобувши нові та нагромадивши величезні матеріяльні засоби, змагає утвердити своє панування над світом. Проти англьо-саського, американсько-британійського бльоку стоїть евразійна радянська унія, що теж претендує на опанування світа. В щоденній мові називають один бльок антибільшовицьким, а другий більшовицьким бльоком. Британійські посілости в Азії, Африці й Австралії та американські інтереси на Тихому Океані є загрожені зростаючою могутністю СРСР. та радянсько-японським союзом. Пробудження азійських народів, відмолодження дуплавого Китаю, приспішена організація жовтої раси під проводом і крилами Москви, поглиблення національно-визвольного руху в Індіях, — все те не на руку Вел. Британії. Влучення в склад СРСР. Хіви і Бухари, захоплення Монголії і Афганістану з одного боку окружує британійське цісарство Індій, а з другого наближує радянські впливи до Жовтого й Арабського моря. Одночасно впливи радянської унії зростають в магометанському світі, який виявляє нахили звільнитися від британійської суприматії та перервати звязок Англії з Індіями. Америка затрівожена претензіями Японії до Тихого Океану, заливом каліфорнійського побережа та „нахабністю" жовтої раси.

В Европі все ще йде конкуренція між Англією і Францією за впливи і гегемонію на континенті. Скоре видужування Німеччини перехилює перевагу впливів в бік Англії, яка хоче пощадити німецьку державу та зробити її своєю опорою на континенті. Тому то Німеччина в останньому часі стає центром, біля якого вертяться майже всі европейські справи. Підпомагаючи справу гарантійного пакту і забезпечуючи Францію, Англія хоче звернути увагу Німеччини на схід. Та тут на перепоні стоїть Польща, яка не хоче в нічім поступитися німецьким інтересам. Кожний натяк на ревізію західних границь Польщі і знесення данціґського коридора стрічають польські політики воєнними погрозами. Тут завязався новий затяжний конфлікт, правда мирного характеру, який з трудом приходиться розвязувати англійській дипльоматії. І Німеччина і Польща є потрібна Великій Британії в творенні антибольшевицького бльоку, в підготовлюванні перших валів і перших рядів в майбутній збройній зустрічі двох світових могутностей. Навіть важко означити, котра з двох середньо-европейських держав є важнійша для створення осередку европейського антирадянського фронту. Німеччина є мілітарно обезсилена, але має великий резервоар людей і великі техн чні засоби. За те Польща має велику армію і безпосереднє сусідство з СРСР. Англійська дипльоматія досить сильно заангажувалася досі по німецькій стороні, що витворило ворожі настрої супроти Англії в Польщі. Вони тим більше поширилися і поглибилися, коли нюйорські часописи оголосили текст меморандума Чемберлена з 20. лютого ц. р., що торкається данціґського коридору і Гор. Сілєзії. Меморандум зазначував, що побідні держави лякаються втратити набуті війною території, а побіджені є невдоволені із-за надмірних втрат. Таке становище погрожує новою війною в Европі. Тому слід взяти на увагу німецькі вимоги відносно західних границь Польщі. Та крик і негодування Польщі вплинули на деяку зміну поглядів в Англії. Треба було заспокоїти Польщу. З тією метою зявилася нова німецька пропозиція, яка промовчує справу данціґського коридору і Гор. Сілєзії, а висуває приєднання кволої Австрії до Німеччини. Одночасно Чемберлен скористав з нагоди, щоби зробити дві приємности Полякам. Перша — це відповідь на інтерпеляцію пос. Кенворті у звязку з рівенським процесом, друга — це заповіджені відвідини консервативних послів у Польщі. На інтерпеляцію лейбуріяця Кенворті в справі суду над українськими послами в Рівному і положенням українського народу під Польщею відповів Чемберлен дуже здержливо і дуже по пітійськи. Мовляв, Українці в минулому мали оправдані претенсії, та їх неможливо було здійснити шляхом інтервенції Ліги Націй. А тепер тим більше не дасться нічого осягнути через Лігу Націй. Зрештою він є переконаний, що польський уряд має намір принoровитися до відповідних клявзуль версальського трактату. Одночасно не без співділання Чемберлена відбувся в Льондоні великий бенкет, в якому взяли участь посли консервативного табору. Вони заповіли на початок червня свої відвідини в Польщі, після чого зявилися в англійській пресі похвали на адресу польської державної управи, фінансової господарки і т. и. Оба ходи Чемберлена викликали велике вдоволення в Польщі, хоч не можна сказати, щоби через те зникло недовіря до англійської політики.

Та керманичі радянської політики не хочуть себе дати випередити „коварновому Альбіонові". З Москви летять крилаті слова про конечність порозуміння з Польщею, про потребу співпраці з „польським селянством".

З цього ясно, що в підготовлюванні великої розправи, рішаючої боротьби за панування над світом Польща, — на межі між Европою й Евразією, між посередніми і безпосередніми силами англьо-саського бльоку та радянської унії все більше стає язичком у ваги. У світовім концерті вона грає ту саму ролю, що нпр. клюб Ількова в польському соймі. Але ця велика гра йде виключно мирними засобами при виразних тенденціях стабілізації, обрахована на довший протяг часу.

Ф. ф.

Поворот Троцького.

Телеграми з останніх днів стверджують понад всякий сумнів факт, який за кулісами большевицької політики приготовлювався вже здавна. Троцький вернув з недобровільного заслання на Кавказі, вернув зреґабілітований цілком, вернув до влади — хоча тепер для нього, мабуть, приготовлене зовсім инше поле діяльности, як в мин. році, коли Троцький немов обожаний телець відразу з найвищого педесталу слави та могутности—полетів в порох під ударами страшної політичної анатеми і її громів. У великім московськім театрі, де саме закінчилися наради 3-тього конґресу союзних рад,—появу Троцького тисячі присутніх повитали бурливими оплесками. Аклямацією вибрано Троцького до президії конґресу, вибраний він теж до екзекутиви (виконкому) союзної ради, а нема сумніву, що буде він вибраний і до її президії, себто до того невеликого гурта кількох одиниць, які фактично проводять тепер в Росії. Появилися також вістки, що Троцький має обняти провід в зреорганізованій Раді Праці й Оборони. А тому, що пункт тяжести у внутрішній большевицькій політиці пересунений тепер саме на поле господарської відбудови поруйнованого життя в Росії і тільки про ці справи балакається тепер на всесоюзному конґресі і про ці справи головно пишеться в большевицькій пресі, то поворот до влади Троцького для нас, які приневолені так пильно стежити за кожним відрухом большевицької політики—набирає дуже великого значіння.

Одначе ми зрозуміємо справжню суть тих подій, які розграються тепер в Москві, тільки тоді, коли як слід зясуємо собі **причини**, котрі привели до **упадку** Троцького— так само, як ці причини, котрі тепер привели до його **реґабілітації**.

Минулорічний соромний упадок Троцького був безпосереднім наслідком смерти Леніна—і тих умовин, які витворилися після смерти Леніна в лоні російської комуністичної партії. В посторонніх видцах постійно повертає хибна думка, яка шляхом т. зв. психічних спонук утотожнює внутрішню льоґіку розвитку російської революції з розвитком давньої французької революції. Ба є навіть такі „соціольоґи", як от н. пр. славетний вшехпольський лідер Ст. Грабскі, які на підставі досвіду теперішности і минувшини силкуються взагалі створити якісь „вічні" закони революції. Та розуміється, що такі спроби не доводять до цілі. Бо основна ріжниця між теперішньою російською і давною французькою революцією лежить в тому, що французька революція переводилася стихійно, безпрограмово, відрухово — і, так мовити, апокрифним способом, тоді як теперішня російська революція являється просто величавою спробою покермувати розвитком подій — свідомим, обдуманим і глибоко пляновим способом.

Хтож дав духовим і дійсним провідникам російської революції ідейну зброю для їх боротьби і праці? Хто їх зробив такими, якими вони є, враз з їх головами і ділами?

Відповідь на це питання звучить: **марксізм в інтерпретації Леніна**. Отже не соціялізм взагалі, чи навіть марксізм, бо ми знаємо, що російські есдеки вважають себе за кращих і чистійших соціялістів та марксістів як большевики, але марксізм в такій інтерпретації, яку йому вже здавна надавав **Ленін**. Ролі большевицької партії в російській революції не зрозуміє той, хто не знає історії передвоєнного російського соціялізму і діяльности Леніна в нім. Ленін не вискочив в 1917 році як Атена з голови Зевеса і не „взяв керми революції в свої руки". Таке думати — велика наівність. Вертаючи в літі 1917 р. в запльомбованім вагоні зі Швайцарії до Петрограду, висідаючи на фінляндському двірці в Петрограді і відповідаючи на промову Чхеідзе і Церетелі—Ленін, як відомо, сфор-

Red. czas. „Diło" we Lwowie. Pr. 357/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, jako Trybunał Prasowy we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Diło" Nr. 106 (10.482) z dnia 16.V. 1925. w artykułach pod tytułem 1) „Widozwa Ukrainśkoho Parlamentarnoho Klubu" między słowami: a) na Wołyni sudyw... a: ukrainśkych posliw, b) serpnia 1923 r... a: wely rozprawy, c) pry zaczynenych dwerach... a: a predsidnyk, d) predsidnyk sudu... a: w perszyj deń, e) wedennia oborony... a: polśkyj sud, f) od słów: domu naprawy... do końca artykułu, 2) „Nowynky" w ustępie „i boriom i kyszenia" od słów: danego spiewnika... do końca ustępu tego zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) uk. w ustenie pod [illegible] występku z § 300 uk. pod 1) b) c) d) e) f) i występku z art. VIII. ust. z 17.XII. 1862 Dzpp. Nr. 8. 1863, pod 1) e) f) tudzież, iż numer był rozszerzony wbrew postanowieniom § 17. ustawy z 17.XII. 1862 Nr. 6. 1863. Dzpp. uznał dokonaną 15. maja 1925 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 r. i zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 16. maja 1925 r.

Hawel.

мулював тоді ось які програмові і тактично-політичні кличі: геть з парляментаризмом і псевдодемократією, вся влада совітам, прогнання Тимчасового Уряду, негайний мир на фронту, негайне введення соціялістичного ладу внутрі Росії і міжнародня революція назовні! Чи може хто гадає, що Ленін був тоді яким революційним новиком, котрий заблестів нагло на овиді—подібно як колись Дантон, Робеспієр, Мара або навіть сам Наполеон? Вже одно протиставлення цих постатей викаже дивовижність попередньої думки. Ні. Ленін вхопив керму революції як дійсний вожд цеї революції вже здавна. І в памятнім літі 1917 р. Ленін вступив тільки в правне посідання становища, яке він займав давно перед тим, заки ще комунебудь і приснитися могла можливість такої революції.

Ленін є тому Св. Павло, Августин і Тома з Аквіну російської революції. А смерть цієї геніяльної людини, може найбільшої, яку знає Европа 20 ст. — оставила гурт його ближчих і дальших однодумців. Такими однородними в психіці, в світогляді, нахилах і в практиці буденного політичного життя, що про якунебудь серйозну зміну большевизму у звязку зі смертю Леніна — не могло бути й балачки. І не може бути. Взагалі, щоби правильно розібратися в російській революційній дійсності, ми повинні постійно мати на увазі, що большевизм не є по суті нічим иншим, тільки новітньою спробою перевести в життя певну релігійну ідею. Після ери переслідувань і підпілля — так само як колись: ера навертання „вогнем і мечем" і ера кровавої гризні ріжних сект між собою. Тому для дещо глибшого обсерватора большевицький догматизм і фанатизм не є жадною новою ані невйданою появою.

Перша правда, яку Ленін втовкмачив в голови своїх партійних однодумців, був принціп про безоглядну і залізну партійну дисципліну. Ленін, який попри свій феноменальний фільософічно-конструктивний ум був ще також незвичайно тонким стратегом і політичним тактиком, розумів гаразд, що божевільна спроба наперекір цілому світові і самій Росії: створити соціялістичний лад на землі, може вдатися тільки тоді, коли сам комунізм в своїм лоні буде споєний і збитий вкупу крицевою дисципліною. Чи може командант військового відділу позволити поодиноким членам цього свого відділу підчас наступу на ворога на критичні міркування, на індивідуалістичні нахилки і ходження самопас? Або з нами, або проти нас! — ось девіза воюючого комунізму. А нездисципліновані одиниці зі свого гурта — так само „під — стенку" і куля в лоб їм, як і ворогам комунізму. Під кличем такого принціпу Ленін довів большевизм до повної побіди і при його допомозі він, дивлючися на справу з історичної перспективи, — опанував російський хаос.

В тій цілій ідеольогії — на химерні забаганки, блеск і амбіції одиниці очевидно місця немає. Ленін займав своє містичне становище непомильного і святого вожда тільки завдяки внутрішнім прикметам свого інтелекту, завдяки свому характерові і непорочній ідейности. Для нього — його власна особа мала другорядне значіння. Справа сама, ідея всесвітньої побіди комунізму була всім.

Але який-же инший в порівнанню з Леніном виходить Троцький! Як довго жив Ленін — осліплюючий блеск його зорі був такий сильний, що при нім зоря другого великого революційного діоскура Троцького була ледви видна. І розбіраючись в характері Троцького — ми можемо розуміти, як страшенно мусів боліти його факт, що він біля Леніна всеж таки... маленький собі чоловічок. Та поки жив Ленін — Троцький мусів ховати свої амбіції в кишеню. Зате він забажав вийти на Робеспієра російської революції щойно після смерти попереднього. І в цім його бажанню лежить саме суть конфлікту, який вибух минулого року між ним і рештою большевицьких головачів, конфлікту, який для безсумнівного добра большевизму зліквідовано під фактичним і формальним оглядом якраз тепер.

Треба признати, що Троцький взявся був до діла незвичайно зручно. Побачивши, що славетна „трійця": Каменев, Зіновєв і Сталін — враз зі всіми своїми сателітами цілком не мають охоти йти під його диктаторську руку, він почав шляхом підступного кермування т. зв. партійною опозицією йти помалу до розбиття комуністичної партії на дві групи, що, очевидно, в дальшій консеквенції булоб довело до розвалу большевизму і його упадку. Поодинокі фази цього конфлікту ще мабуть в памяти всіх. А коли вже внутрішня міжусобиця розпалилась до білого, то тоді ні одна ні друга сторона не щадили собі ні епітетів, ні „компромітуючих" ревеляцій про минуле, ні, вкінці, як найгостріщих погроз. Але вкінці чаша налилась ущерть і теперішні большевицькі головачі пішли на Троцького з ножами. Вони цілком слушно дедукували, що потурання такій деструктивній тактиці вожда червоної армії — мусілоб скорше чи пізнійше довести до катастрофи. І тому вони відразу так вдарили Троцького по голові, що останній стрімголов полетів на землю. Але тільки на момент. По якімсь часі, сидючи в Кисловодську, Троцький прочуняся і — відплатився своїм ворогам. Його грубезна книга про „Рік 1917" і про революційну науку з цього року є нічим иншим, тільки публичним обвинуваченням Зіновєва, Каменева, Рикова і др. в — зраді комунізмові. В цій книзі Троцький самопевно доказує, що в рішаючий мент перед жовтневим переворотом один тільки він, Троцький, правильно визнавався в положенню і мав правильну тактику. Що навіть помилявся Ленін, а теперішні правовірні „ленінці" були таки, непричком кажучи, просто собі: соціялзрадники, пораженці, мимраві слабодухи і т. п. Так, що годі дивуватися, коли заатаковані противники не могли Троцькому подарувати отсеї зневаги...

З цих міркувань про минуле — полєміка перенеслася і на дві головні позиції актуальної політики дня, а саме: „Питання про можливість близької чи далекої всесвітньої комуністичної революції та питання про ролю селянства в російській революції і відношення офіціяльного комунізму до нього. Або, иншими словами, питання про те, чи скоро буде комуністичний переворот в світі і який він буде, та що робити зі селянством, аби його, коли вже не цілком задовольнити, то бодай укоськати і вчинити для себе нешкідливим. Одна і друга справа вирішена вже в большевицькій політиці конкретним способом, вирішена не по лінії міркувань Троцького, а проте він, як виходить з останніх подій, погодився з цим рішенням і цілком обмитий з минулорічних плям — в повній силі вернув до влади.

Цей факт значить, що й одна і друга сторона побачила велику шкідливість міжпартійної гризні, та в імя вищих інтересів партії пішла на обопільні уступки. Зіновєв, Каменев, Сталін і и. вибачили Троцькому його минулорічні амбітні затії, а Троцький перестав підважувати авторітет партійних вождів своїми полемічними підкопами. На такій середній лінії обі сторони зустрілися і, як бачимо, на минувшину вже закинутий саван забуття.

Тому ми мусимо рахуватися тепер з обновленням большевицьких сил, з їх великою консолідацією і розмахом. Так чи інак, — але ждати на внутрішню слабість большевизму не приходиться. Навпаки. Він тепер сильно угрунтований в Росії та очищений з недуги внутрішнього розладу. І здається, з тим більшим запалом большевизм візьметься за діло реалізації своїх ідей, з чого, у всякому разі, не зрезигнує ніколи, поки тільки йому життя.

Д-р Павло Лисяк.

Політичні новини.

Союзники — Гінденбурґові.

Анґл. мін. зак. справ Чемберлен заявив у парляменті, що союзні держави мають намір переслати побажання Гінденбурґові з нагоди його вибору на президента. Факт, що це рішення приходить трохи спізнене вказує на те, що задержання традиційних офіціяльних

Д-р Остап Грицай.

З недавнього минулого.

(*Евген Чикаленко*: **СПОГАДИ 1861 до 1907.**)

Накладом Видавничої Спілки „Діло", Львів 1925.

Сьогодні, під хвилю, коли провідним гаслом усеї визвольної національної роботи в нас є і мусить бути безумовне обєднання всіх сил в народі, а з тим і тісний духовий звязок усього українського громадянства між собою, являється в нас глибше взаємне обзнайомлення наших братів по цей і по той бік Збруча просто необхідною потребою. Про те говорилося і говориться в нас узагалі дуже багато, а в останнім часі заговорив про цю справу в „Українськім Голосі" д-р Андрій Чайківський в окремій передовиці, — присвяченій відношенню галицьких Українців до придніпрянських земляків і навпаки — і тому я на цьому місці ширше цього питання обмірковувати не буду. Тут годиться зазначити тільки те, що коли між обома сторонами є і справді непорозуміння та деяка неохота до себе, то їх головне джерело — недостаточне знання життєвих умовин та духовости даних українських середовищ. І тому всякий твір, усяка книжка, що намагається розкрити перед нами умовини життя та культурної праці в тім або иншім середовищі нашого національного життя, це в нас не тільки історичний документ, а і своєрідний акт наближування та обєднування осередків народу, відділених від себе ворожими кордонами.

А таким твором видається мені передовсім книга спогадів Евгена Чикаленка, одного з найчільнійших народніх діячів, яких видала Придніпрянська Україна за останні десятиліття.

Перед нами поки-що тільки перша частина твору. Її змістом, — події, звязані з розвитком національної культурної роботи наших придніпрянських земляків під царським режімом, починаючи від 70-их років аж геть до революційної доби 1905|917 р. Значить — історія одного чвертьстоліття наших визвольних змагань та революційних починів у добі найлютійшої ворожнечі царського уряду до всього, що було правом та волею народа взагалі, а до українського народа зокрема й передовсім. І тільки тоді, коли усвідомимо собі що-найточнійше все те нечуване пекло безконечних мук і страждань, що його царська Росія готовила з давніх давен оборонцям державної самостійности України та її святих прав на своє власне культурне життя, тільки тоді зможемо порозуміти й оцінити гідно — все важке-преважке значіння тої нашої визвольно-культурної праці, що її в першім томі своїх спогадів розмальовує наш невтомний діяч і жертволюбивий патріот Чикаленко. Ми-ж мусимо привести собі на ум, що між тою плюндрованою, неволеною та катованою царями Україною, за муки якої проклинав Господа Шевченко, і тою, що в неї виростає наш автор, не така то дуже велика ріжниця. Правда, — горесні страхіття московського кріпацтва на нашій землі за Збручем ніби минулися. Але замісць кріпацького пекла настало в 70-их роках на Україні пекло царської цензури, царських заборон українського слова й української книжки, царських арештів і царських тюрем за кожний і найдрібнійший прояв національного життя України. І коли Шевченко в першій половині XIX. ст. мав право кликати іменем мордованих кріпаків, що горе їм, невольникам і рабам, то культурний український діяч епохи другої половини XIX. ст. розмальованої Чикаленком, міг розпачати зза жорстокого гніту, під яким доводилося працювати для народу свідомим Українцям тої доби і здійснювати великий заповіт Шевченка:

Кайдани порвіте!

Але коли ми читаємо спогади Чикаленка, себто історію тих геройських працьовників духа України, що й під кормигою царських цензур гримали ціле чвертьстоліття в пекольну стіну духової темряви і національної несвідомости, аж добилися до ясних просторів революційних років, то бачимо, що вони — не розпачали, тільки по змозі робили своє. Робили своє діло серед найтяжших обставин і наперекір найтяжшим перепонам, але робили його все таки і так, що згодом молодий поет Олесь міг з захопленням заспівати:

Яка краса, — відродження країни!

Так уже тільки історією самої визвольної праці на нашій землі за Збручем — твір Чикаленка цінний для кожного українського середовища саме під теперішній мент нашої визвольної боротьби. Але позатим спогади нашого діяча замітні теж надзвичайно цікавими малюнками людей, тобто схопленням розмалюванням придніпрянської душі і вдачі з одного, а галицької з другого боку, завдяки чому можна нам, читаючи Чикаленка, пізнати та порозуміти наших братів зза Збруча краще, ніж з усяких принагідних оповідань та віршів.

А це з огляду на згадану взаємною потребу взаємного зближення між нашими людьми по цей бік Збруча значна прикмета Чикаленкових спогадів.

Наш автор взагалі своїм підходом — суспільник-патріот, своєю методою зрівноважений історик, а малюнком — гострозорий психольоґ і знавець людини, іноді болюче пронизливий, але все справедливий і безумовно щирий. І тому всі змальовані ним події виходять не оттакими собі припадками та трафунками в вузькім колі власного життя автора, а важними проявами на широкім овиді національного життя-буття в межах даної епохи. Дитинячі роки в родиннім Перешорах, часи першої освіти в Одесі та Елисаветграді, університетські часи з переїздом до Києва, перша праця в службі визвольної ідеї, далі часи життя під поліційним доглядом в Перешорах, діяльність для добробуту й освіти селян при допомозі популярної літератури тутже, опісля в Кононівці, далі культурно-просвітна творчість в Києві, а вкінці праця в редакційнім комітеті „Громадської Думки" й „Ради" — все те розмальоване Чикаленком у тіснім звязку з даним часом і даними обставинами в життю цілого народа.

форм подиктоване політичною ситуацією.

Експозе Штреземана.

Нім. мін. зак. справ Штреземан виголосив програмову промову на тему закордонної політики. Ствердив, що Німеччина виконує свої економічні зобовязання супроти союзних держав, — що відношення Німеччини до Австрії повинно бути якнайдружнійше та найтіснійше, в межах істнуючих договорів, — що Німеччина має бажання війти в якнайтіснійші торговельні взаємини з Францією, як це робить з иншими державами, — що німецький нарід протестує проти окупації рейнської смуги союзними військами, які повинні були її покинути вже 10 січня, — що вістки про німецькі приготування до війни є смішні, — що гарантійний пакт без Німеччини буде звернений проти неї, — що Німеччина не може вступити до Ліги Націй як довго не має певности, що накладені цим зобовязання на неї не втягнуть її в конфлікт з державами і як довго не буде евакуована Рейнщина. На окрему увагу заслугує велика частина промови, присвячена критиці польської преси, яка твердить, що Німеччина хоче четвертого поділу Польщі. Та з другого боку ні один Німець не погодиться на східні кордони, які є явним потоптанням принципу самовизначення народів і тому Німеччина не зможе погодитися на таку розвязку гарантійного пакту, який затверджував би ці кордони.

Англія проти комунізму.

Переводять проект англійського уряду, який має намір заборонити чужинним комуністам вїзду до Англії на партійний зїзд до Глесгова. На останній парляментській сесії мають поставити проект щодо нових засобів протидїлати комуністичному рухові унутрі держави.

З політичних настроїв Франції.

У лоні лівих партій повстає опозиція на чолі з Ерріо проти політики Пенлеве, який годиться на війну в Мароккў. З другого боку частина соціялістів та радикалів виступає проти політики Кайо, яку піддержує лівий центр під проводом Поанкаре.

Домагання Америки.

„Шікаго Трібюн" подає, що американський уряд мав звернутися з нотами до всіх держав, своїх довжників, з домаганням сплачувати воєнні довги, тому, що їх економічне становище дозволяє нині це зробити.

Чи є конституція?

Промова посла С. Підгірського на пленумі сойму 30. квітня 1925 р. підчас дебат над будженом міністерства внутрішніх справ.

(Докінчення.)

А тепер киньмо погляд на особовий склад польської поліції та російської. За російських часів у ковельськім повіті було 15 поліційних офіцирів, нині є там тільки 5; у рівенськім було тоді 19, нині є тільки 7. Ось і доказ про ріжницю між інтелігенцією тамтої споганеної у всьому світі поліції російської і поліції в демократичній Польщі. Крім поліції є ще тисячі „розвідчиків", потайних агентів. Тут згадували лише про явну поліцію, а не про ту, яка з доручення своєї вищої влади має право переводити труси та арештувати, обвинувачувати громадян у протидержавности, комунізмі, то-що. Одержуючи за шпигунство гроші

мусить розвідчик вишукувати собі злочинців,

протидержавників і находить їх. Де? — у легальних українських інституціях. Робить доноси на „Просвіти", — і звідтіля йде, що з весною кожного року йдуть масові труси та арешти. Минулого року перед Великоднем арештували з півтори тисячки людей і силу з них треба було випустити, тому, що ніодного обвинувачення поліції не можна було перевірити. Та сотки сиділи весь рік навіть неповідомлені про свою вину і ось щойно недавно доручили їм акт обвинувачення за організацію українських національних повстанців. І мабуть при кінці року станути їх судити, бо до цього часу не чути про визначення речинця суду.

Цією весною мали ми вже на Волині і в Галичині масові поліційні лови на людей, уже не у східних волинських повітах, але в західних.

Вигадували назви,

які повторяла місцева польська преса, а також поліція про ріжні таємні організації повстанців, українські з мови, то-що. (*Голос: Щось там було!*). Не було нічого, бо при масових трусах не найшли нічого: ні комуністичної бібули ні зброї, про яку згадував мені п. міністр підчас моєї інтервенції. Задержували людей та знущалися над ними, щоби вони признались до вини. І так у володимирськім повіті катували: Миколу Панасевича, Евстахія Пучковського, Нікандра Іваничука, Петра Рудія з міста Володимира, Ярему Юра зі села Лишня, Сірка з Литовижа, Івана Карася із Заболотець. Цих людей побили по варварськи та мучили. Є ціла низка фактів аналогічних до тих, про які згадав тут мій передпромовець тов. Еремич. Ось так скатувавши людей, списують акти обвинувачення і ставлять їх під суд. Польські суди карають їх надто важко: є випадки, коли по році вязниці окружний луцький суд засуджував десятки людей на важку чотирохлітну вязницю, з позбавленням прав, а апеляційний суд у Люблині звільняв їх від вини та кари. Так було з обвинуваченими Жешко та тов., і Будецьким та тов.

По $1\frac{1}{2}$ року сидять дурно у вязниці!

Крім цього є випадки, коли поліція арештує людей, а влада на тій підставі вязнить їх і вони сидять довго та невідомо чого. Так було з Сергієм Семчуком із села Рокитниці, ковельського повіту. Сидить він уже рік у Ковлі по донесенні поліцією, донині без акту обвинувачення. І в такій справі нема ради. Я звертався до міністерства внутрішніх справ, до тов. мін-а справедливости, до прокуратури, з запитом, за що такого чоловіка держать і не маю відповіді.

Коли вже кажемо про самоволю поліції, то наведу такий приклад; 30. листопада мин. р. у Любитові, ковельського повіту, поліцай Глябян убиває ні сіло ні пало невинну людину Грушука. Парубок вертався додому вечером. Тамтой задержав його і вистрілом з револьвера

положив його трупом.

(*Голос: А ви були при цьому?*) Я знаю про це все, бо це було у моїм селі і про це казав я п. міністрові. Другий випадок такий: Підпрокуратор в окружнім рівенськім суді Ходецкі обвинуватив 14 молодих людей, Івана Каленчука та тов., також із донесення тайної поліції, що належать до протипольської української організації і дарма, що не було тоді закону про доразові суди, їх поставили під доразовий суд і тільки завдяки адвокатам удалось вирвати їх з обіймів смерти. Але поліцая Глябяна не поставили під доразовий суд, хоч вбив людину. І суд зміняв акт обвинувачення, судячи їх не як злочинців, а як звичайних політичних переступників. Ось приклади, які в нас панують відносини: яка польська поліція та прокуратура.

Хочу сказати ще кілька слів про тзв. самоврядування. Самоврядуванням воно називається хіба тому, що

Там староста сам урядує,

а населення не бере в самуврядуванні ніякої участи. Ніяких виборів до повітових соймиків у нас не було. Староста управляє у себе в повіті, управляє і цим самоврядуванням. Що-ж роблять у нас ці самоврядування? Ми звикли, правда не до ідеального самоврядування бо до російських земств, але ті земства, які були збудовані на принціпах цензу не відповідають цим ідеальним домаганням, всежтаки приносили дуже великі користи для краю та населення. Тепер маємо вже кілька літ „самоврядування" і нічого, крім плачення податків, крім призначування великих сум на організацію польських національних свят, на зустрічі воєводів та міністрів, а ніяких користей з них. (*Голос: самоходи для старостів*). Не лише старостів, але й воєводів дорого приймають і дають їм самоходи.

Щодо громадського самоврядування т. зв. „громадських рад", то й там те саме, що у повітових. Населення не брало ніякої участи в цих виборах. Приїжжав староста або начальник району і казав, що той і той буде членом громадської ради,

складав цю раду по своїй уподобі

і кінець. І громадські ради мусять виконувати накази старости, мусять робити те, що їм кажуть війти. А війти не виборні, а призначені. Шість літ минає, як війти дістали в нас „номінації" і змінити їх ніяким робом не в силі. Населення хоче користати із свого давнього права вибирати собі війта, але до цього часу не може цього зробити, бо місцева влада не йде нашому населенню на руку.

Навівши всі оці факти, Український клюб, в якого імені маю честь тут промовляти та виступати, не довіряє п. міністрові внутрішних справ і тому голосуватиме проти бюджету. (*Оплески на лавках меншости*).

Українська мова в судівництві.

З уваги на актуальність і вагу справи подаємо тут відповідь міністерства справедливости з 15. XII. 1924 ч. I. II. 3871|24 на інтерпеляцію послів Українського Клюбу з 12. X. 1924 в справі закона про мову в судівництві з 31. VII. 1924 ч. 78 поз. 751 Д. з. Р. П. (подану в ч. 245 „Діла" з 1924 р.).

„Внесена Українським Клюбом інтерпеляція має на увазі приноровлення мовного закона в львів. апел. окрузі. В приноровленні до австр. цив. процедури хибний є погляд інтерпелянтів про некорисне ділання постанов ст. 2 пункт 3 мовного закона (з огляду на можливість жадання перекладу на польську мову) на додержання позовником речинців, залежних від внесення позву. По 2 ст. 3 п. закона пот. 757|24 лише доручення позву і виконані на його основі акти є позбавлені правних наслідків, але не внесення позву до суду. Отже-то в разі внесення преклюзійного позву в речинці (30 днів § 454 і 232 п. ц.) й послідуючої безуспішности доручення та повного доручення позву з перекладом або перекладу позву (ст. 2 п. 3) — наслідки внесення позву в речинці не гаснуть, хоч дату доручення позву (а не його внесення) пересунено на день доручення перекладу. Якщо пізвaний зажадає перекладу позву, то наступить опізнення дальшого поступування, та це й передбачує мовний закон як необхідний наслідок.

Навпаки по приписам поступування в справах найму в деяких випадках (§ 562 і 564 ц. п.) ... [illegible] ... чення (виповіді чи румації), спричинене жаданням перекладу (на польську мову) може потягнути за собою відемні наслідки для виповідаючого, якщо противник аж після доручення йому перекладу дійсно внесе заміти проти виповіді найму. Тому то цей, хто виповідає наєм, коли з огляду на обставини не знає напевно, чи противник пойме письмо (виповідь) в українській мові, повинен для обминення некорисних наслідків вже відразу долучити до письма в українській мові переклад його на польську мову, якщо не вніс того письма до суду в польській мові. Цеї речі очевидно не можна вважати нарушенням договору (версальського в 7 ст.) про національні меншости — в обсягу признання українській мові відповідних полекш при уживанню її в суді. Бо не є таким нарушенням признання в деякім обсягу більших полекш, в иншому менших або й їх обмеження. В цім ділі треба замітити, що мовному законові не є чужий обовязок долучення перекладу вже до письма, без вижидання домагання сторони (2 ст. 3 п. при доручениях письм особам, замешкалим поза львівським апеляційним округом).

Ця річ має для суду менше практичне значіння, бо одночасно з письмом буде доручена судова ухвала виготовлена в польській або в польській і українській мові та покличеться вона на зміст письма і тому урядові формулярі для судових виповідей найму (формулярі 102 з 1917 р.) будуть приноровлені до практичного життя.

Поза вище описаним випадком акт доручення позву міг мати важкі наслідки в вексловому поступуванні (ст. 80 авст. векс. з.), але це не буде мати значіння зогляду на новий польський закон про векслеве право (ст. 71 розп. презид. П. Р. з 14. XI. 1924 поз. 926 ч. 100 Дз. уст. РП.).

Управа справедливости вповні доцінює обовязок здійснення мовних прав признаних мовним законом. Особливо у львівському апеляційному окрузі, в якому вже давнійше прислугували українській мові деякі права, заставлися персональні обставини, які забезпечують виконання мовного закона й вироблену систему службових відносин, які виключають можливість невиконання цих прав ізза дійсних перешкод, тобто ізза недостачі відповідно вишколеного персоналу. Зовсім відповідну систему поавстрійську намірює управа справедливости задержати і не вважає за потрібне жадати від суддів спеціяльних свідоцтв чи навіть шкільних свідоцтв із знання української або білоруської мови, як того домагаються інтерпелянти. Дотичні урядові відомости настоятелів про знання української чи білоруської мови ... [illegible] ... щення відповідно до більшого або меншого уживання населенням місцевих мов в поодиноких округах зовсім вистарчає для забезпечення приноровлення мовного закона в судах. Потрібні запорядки вже видано. (Шкода що не сказав п. міністер, які — прим. редакції). Щодо коштів можливого прикликання толмача, яке мовний закон передбачує в 2 ст. 1 точка як виїмковий випадок, то мають приноровлення загальні постанови процедури про зачети й судові кошти.

В цей спосіб міністерство дало відповідь на перших три запити з тим додатком, що вважає зайвим видавати запорядок, щоби судді виказувалися знанням мов національних меншостей, хоч як сторони так і свідки можуть в карному поступованні (2 ст. 5 точка) жадати запротоколування їх зізнань в їх матірній мові нац. менш. Внесення якоїнебудь новелі до мовного закона не є намірене, бо вважається зайвим. (Відповідь на 5 запит). На 6 запит (які мовні полекші в судах мають мати Українці на Лемківщині, Холмщині і Підляшю) заявляю, що поза округами означеними в 3)а) статті названого закона з 31. VII. 1924 (себто поза львівським апел. окр. і волинським та поліським воєвідствами, отже в апеляційних судах в Вильні і Люблині) не прислугують українській мові в судівництві ніякі полекші з виїмком управнень в найв. суді по 5 ст. *міністер Жахлінські в. р.*"

В отсій міністерській відповіді найцікавійше це, що суддя чи судовий урядовець чи кандидат на суддю або судового урядовця не потрібує виказувати свого знання української чи білоруської мови ані шкільним свідоцтвом ані иншими доказами, лише вистарчає заява його самого, що він знає ту мову, — голословна заява, якої ніхто не провірює ані не стверджує. Ця безконтрольність має й на далі матиме той наслідок, що в карних справах ніяких протоколів в українській мові ніколи ніхто не пише, а в цивільних справах ухвали й присуди з українськими перекладами є незвичайно рідкою появою, дарма, що президія львівського апеляційного суду приказала точно виконувати постанови мовного закона.

Українські сторони, особливож українські адвокати повинні в своїх письмах до судів (в позвах, процесових письмах, екзекуційних і веспірних внесках, рекурсах і т. и.) та при судових розправах домагатися перекладу сподіваної ухвали чи сподіваного присуду на українську мову, а про всякі зловживання й нарушення прав української мови повідомляти український соймовий клюб, подаючи докладно факти і докази, — найкраще в формі готової інтерпеляції виготовленої в польській мові в двох примірниках.

Подав **Б. Окунь**

ОСТАННІ ВІСТИ.

Після провокаторської афери.

Комісія міністерства внутр. справ для ведення слідства в справі вибуху в ред. „Валька люду" покінчила праці. Вислід слідства предложено мін. Ратайскому. Крім підкомісаря Войніча нікого з політ. поліції не видалили. Нач. політ. поліції підінспект. Піонткевич перенесений до Познаня.

Оконечний присуд софійських змовчиків.

Софійський касаційний трибунал відкинув апеляційне зажалення Фрідмана і тов., засуджених за атентат на софійський собор.

Зед. Держави й Европа.

Комісар уряду Зединених Держав Девей виїхав 21. V. до Европи. В імені Зед. Держав розглядатиме економічне й фінансове положення поодиноких держав Европи і здасть опісля звіт свому урядові. Подорож Девея є в звязи зі сплатою американських довгів.

Відложення Ради амбасадорів.

Виміна думок між Льондоном і Парижем у справі розброєння Німеччини триває дальше. Це саме спричинило нове відложення конференції Ради амбасадорів.

Причини відложення слід шукати в цьому, що Англія не дала відповіди на французький проєкт. Відповідь цю предложать англійській Раді міністрів. Група Чемберлена бажає деяких змін у Бріяновім проєкті, щоби так переробити цей документ на ноту союзн. держав, що Англія відповідала би також за ноту. Инші міністри, головнож льорд Біркенгед не хочуть і чути про відповідальність Англії. Засідання англійського кабінету 20. V. мало бути присвячене розгляданню фран. меморандума, що є відповідю на нім. предложення в справі гарант. пакту.

Пос. Войков не вернеться до Варшави.

Мін. загр. справ Скшиньскі поінформував 20. V. радянського посла Войкова на конференції. Войков виїздить на два тижні. Є чутки, що вже не верне на своє становище, бо офіц. радянські кола настроєні вороже для нього.

Бурі у Франції.

Градова буря лютує у Франції від 48 годин. Заподіяла великі шкоди в засівах. Були тучі в околиці Троа Шальон сір Марн, Понтарліє і Шароль. Згинуло дуже багато худоби. У місцев. Елер буря знищила кінотеатр, при цьому згинуло 13 чоловік, а 14 було ранених.

Повстання у СРСР.

Англійські часописи містять вістки про вибух повстання на Білорусі проти СРСР. Повстанням кермує ген. б. царської армії Боровський. В курілтській республиці повстанці зайняли столицю республики.

Збільшення рад. армії й фльоти.

Роста повідомляє, що Фрунзе підкреслив на радянському конгресі, що з причини малої скількости радянського війська питання збільшення чисельного стану армії є пекуче. Часописи повідомляють, що СРСР. почав будову воєнної фльоти на озері Пейпус. В разі війни ця фльота оперуватиме проти Естонії.

НОВИНКИ.

— **Ucrainica.** Півофіціяльний орган міністра закордонних справ Бенеша „Prager Presse" у ч. 137 приносить у відділі „Slavische Rundschau" сильветку музичної діяльности нашого композитора д-ра Ст. Людкевича з нагоди 25-ліття його діяльности. Сильветка належить перу п-ні Софії Цністрянської.

— **З господарки львівського Маґістрату.** На вчорашньому засіданню маґістратської електричної комісії принято цілий ряд ухвал, виконання яких мало би причинитися до започаткування розбудови Львова. Рішено відновити трамвайний рух до Замарстинівської рогатки та до Личаківського двірця. Крім цього доручено дирекції електричних закладів виробленя пляну будови трамвайної лінії, яка лучила би замарстинівську рогатку з клепарівською. Вже почали будову трамвайної лінії, що лучитиме місто з городецькою рогаткою. Є теж плян, але покищо далекий до зреалізування, щоби повести лінію через вул. Пелчинську, яка лучила би вул. Сапіги зі Стрийським парком. Крім цього у звязку з останніми пожежами маґістрат має відкривати всі старі студні, яких не вживано, та розпочати верчення нових. Мається будувати і нові водопроводи, щоби запобігти недостачі води, яка загрожує Львову.

— **У Бурштині** український театр И. Стадника дасть кілька вистав, а іменно: в четвер 21. ц. м. „Княжну Чародаша"; в пятницю 22. ц. м. „Баядеру"; в суботу 23. ц. м. „Доброзійну Сузанну", а в неділю 24. ц. м. „Помсту лилика". — Початок вистав точно в год. 8. вечером.

— **М. Менцинський у Львові.** Довідуємося, що Модест Менцинський, камеральний співак, перший героїчний тенор опери в Кельн над Реном загостить до нас в перших днях червня цр. Знаменитий співак дасть у Львові тільки один концерт.

— **З політичних процесів на Волині.** Як повідомлялось у вчорашніх телеграмах, дня 19. ц. м. найшла врешті свій епільоґ довга і фантастична справа проти Бондаренка перед окружним судом в Рівному. Бондаренко, уроженець Київщини, як і його шістьох товаришів з Волині, між ними лікар Пирогів, були обвинувачені у злочин з арт. 10-го к. з. (австр. § 58: повстання). Всіх товаришів Бондаренка звільнено раніше в часі слідства, йому самому вручено акт обвинувачення, оснований на випуманому поліційному доносі. Розправа, яка оноді відбулася в Рівному, була вже шостою з ряду. Остання розправа виказала повну нестійність поліційного донесення і Бондаренка по 21 місяцях великої вязниці звільнено. Луцький староста, мимо увільняючого присуду, зажадав відставлення Бондаренка до Луцька, проти чого запротестувала оборона, відносячися і до старости в Луцьку і до воєводи, домагаючися залишення Бондаренка в межах Польщі. — Боронив д-р Лев Ганкевич зі Львова.

— **Як і з чого живуть перемишлянські повітові національні польські патріоти?** Про те, як вони можуть жити і з чого, скажуть найкраще цифри. „Kurjer Lwowski" подає їх такими: 1) платня заступника маршалка повітової ради виносить 3 тисячі зол. місячно, які пан заступник побирає нераз за два місяці з горі. За тих три тисячі він працює що понеділка по кілька годин; 2) платня секретаря з покінченою 4-ро клясовою школою є така як урядника VI. або майже VII. ранґи та катеґорії платень; 3) населення переважно селянське гнеться під тягарем податків. Крім оплати від кожного гектара поля платить у формі додатків до податку ще по три золотих від кожного коня, хоч відомі такі випадки, де неконтрольовані преторіяне повітової Ради в особах дібраних сільських комісарів побирають значно більше. Ці цифри не вимагають хіба ніяких коментарів.

— **Нові арештування комуністів у Варшаві.** Політична варшавська поліція, що за всяку ціну бажає ослабити погане вражіння з приводу своїх провокаційних подвигів, перевела вчора знов цілий ряд арештів серед варшавських комуністів. Тим разом арештовано двадцять осіб у приватньому помешканню комуніста Чеслава Бжезіньского. Зі забраних документів мало виясниться, що арештовано всіх членів земельного відділу польської компартії. Крім цього політична поліція виконала у пивниці того самого помешкання цілий архів того відділу. Тепер іствування політичної поліції у Варшаві та в цілій Польщі те тільки й оправдує, що вона арештує безвпастано все нові центральні комітети польської компартії та її відділи.

— **Розправа проти адвоката Гофмокля-Островского.** Голосна справа вистрілів адвоката д-ра Гофмокля-Островского до польського офіцера у варшавському окружному суді найде свій епільоґ у судовій розправі, яка почнеться проти нього в тому самому суді, де він стріляв дня 25. травня п. р. Розправа матиме сенсаційний характер. Багато закордонних кореспондентів візьме в ній участь. На ній буде відслонений теж не один факт про провокацію, яка відгравала останніми часами таку велику ролю у польських судах. Обвинувачений пірвався за зброю, та вимірив її проти людини, яку теж вважав провокатором.

— **Протижидівські демонстрації у Відні.** Дня 19. травня була віденська політехніка видовищем бурхливих сцен. Німецькі націоналісти і члени т-ва „Frontkämpfer" окружили вхід на політехніку і не пускали до середини жидівських студентів. Своє поступування мотивували націоналісти тим, що семітські ґазети накинулися на професора Гобеса, що є німецьким націоналістом. Крім цього німецькі студенти вірвалися до викладових саль і лябораторій, та повикидали звідтам Жидів. Сенат рішив припинити на політехніці всі виклади та почати слідство.

— **Велика пожежа лісів на німецькому Поморю.** У вівторок пополудні вибухла на пруському Поморю у Фрідріхсвальд, велика пожежа лісів, якої німецькі хроніки вже від давна не нотували. Не уважаючи на всі надлюдські зусилля, пожежі не вдалося зльокалізувати. Ліси горять на великих просторах.

— **Нова катастрофа у дортмундських копальнях.** В шахті вугільних копалень Дортфельд наступила в суботу між 4 а 5 годиною пополудні велика катастрофа. В складі вибухових матеріялів, яких уживано в копальнях, наступив вибух 2-х тисячів кільограмів динаміту. Гази впрвалися до шахти. В той час було в шахті 238 робітників, а заразом у сусідній біля неї 289 робітників. Наслідком вибуху згинуло 43 робітники а 27 ранено.

— **Закупно коней для Німеччини у СРСР.** Згідно з донесеннями радянських ґазет група німецьких промисловців робить перед комісаріятами закордонної торговлі та земельних справ заходи для закупки і вивозу зі СРСР 10-ти тисяч коней для німецького промислу.

— **Катастрофа на кавказькому весілю.** У містечку Сугдеді на Кавказі в часі весілля завалився дах дому, в якому було 400 весільних гостей. 100 людей згинуло на місці а всі инші зажко і легше ранені.

— **Померли визначні чужинці.** У Ленінграді помер професор Александер Кирилов, відомий історик і бувший визначний діяч партії Народньої Свободи (кадетів).

— **Нове місто.** У СРСР на т. зв. алданських золотих копальнях приступлено до будови нового міста, яке стане адміністративним осередком того золотодайного краю. У Курдистані теж почато будову нового міста — недалеко гори Лачин. Нове місто буде зватися теж Лачин.

— **Европейські довги в Америці.** У звязку з нотою Білого Дому до довжників Зединених Держав, оголошено слідуючу лісту довгів разом із відсотками: Франція 4,137.224.354 долярів, Італія 2,097.347.121 дол., Бельгія 471,823.713 дол., Польща 178,550.999 дол., Чехословаччина 165,521.439 дол., Югославія 64,139.050 дол., Румунія 45,605.447 дол., Греція 17,250.000 дол., Лотва 6,389.092 дол., Фінляндія свій довг у висоті 8,550.000 дол. Слід зазначити, що наведені цифри становлять довги на день 31 грудня 1924 р. Америка рішила, що якщо відповідь держав у справі сплати довгів не буде вдоволяючою, то всі ті держави, що не виковають зобовязань, не дістануть на будуче ніяких кредитів. Така ухвала американського конґресу.

— **Розмови з Віднем.** Дирекція почт повідомляє, що від 1. червня ц. р. входять в життя т. зв. „блискавичні розмови" поміж Дрогобичем, Ярославом, Кросном, Львовом, Перемишлем, Ряшевом, Саноком, Сколницею, Стрием і Станиславовом з одного та Віднем з другого боку, себто в названих містах можна буде отримати негайну, без черги телефонічну сполуку з Віднем. За три мінути такої розмови платиться 35 зол. 10 сот., а між Станиславовом і Віднем — 40 зол. 50 с.

Зі спорту.

Позір сиктівкарі.

Управа сиктівкового майдану при вул. Супінського ч. 21 запрошує всіх сиктівкарів прибути в четвер 21 цм. о год. 5. пополудня на майдан для обговорення справи сьогорічних змагань і підшукання між собою партнерів до щоденної гри.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський театр О. Міткевич.
Заліщики — Саля Нар. Дому.
Неділя 24.V. „Мазепа".
Товсте, саля „Ґазди".
Четвер 21.V. „Маруся Богуславка".
Пятниця 22.V. „Пан Тадзьовський".
Субота 23.V. „Вихрест".
Раніші замовлення білетів на вистави у м. Товстім приймає кооператива „Народний Дім". 1874 15—?

ОО. Редемптористи в Збоїськах з Зшесіння, подають отсим до загального відома, що приймають учеників до свого ґімназійного Інституту. Точніші інформації в Дирекції Інституту. 1989 1—1

Загальний Збір Кружка УПТ. в Долині відбудеться в неділю 31. травня ц. р. в Братській Хаті о год. 2·30 попол. На порядку дня: Звіти уступаючої старшини і управ обох шкіл УПТ. в Долині за рік 1925|26. Вибір нової старшини. — **Управа Кружка.** 1988 1—1

Туристичне Т-во „Плай" уладжує на Зелені Свята дводневу прогульку на Хомяк. Відїзд в суботу 6.VI. вечером. З огляду на одержання знижкового білету на залізницю, просимо всіх, хто бажає взяти участь в прогульці, зголоситися в домівці Туриста при вул. Бляхарській 11, I. пов. (пом. Т-ва охор. дітей) у вівторок дня 2. V. о год. 6. веч. для зареєстровання та зложення завдатку на кошти подорожі. 1—

Дрібні оголошення.

НАДДНІПРЯНЕЦЬ, диригент, може вести самостійно кооперативу та хліборобство, радо прийме таку посаду в пов. Снятин, або не дальше станиславівського воєвідства. Зголошення слати: Осовський в Белелуї, пов. Снятин 3—1

В КОСІВЩИНІ, близько Косова учителька пошукує лекції на час ферій за повну удержання. Ласкаві зголошення до Адміністрації для „Учительки Х". 1975 3—

ЛАНЦЮХИ АНГ. COVENTRY масти „Hutchinson" поручає **Витолд Тома** Львів — Подлєского 2. 1934 6) 3—

ВІДСТУПЛЮ ціле мешкання, на рік протяг 3 місяців, відтак тільки кімнату на стало. Зголошення: вул. Каштелянська 14. II. пов. Юлій Сес. 1—1

ХТО прийме мене разом зі здоровим 4-літним синком в гористі околиці від 15-го липня до 15-го серпня. За те могу шити біля, дитячі убрання і т. и., евентуально помагати в господарстві. Зголошення на адресу: Ольга Левицька, Коломия Мишівка 34 б. 1986 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає О. Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.